

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8Co/52/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116204290
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Fil'akovský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8116204290.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Fil'akovského a sudcov JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Anny Kovaľovej v spore žalobcu Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951 proti žalovanej I. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. XXX, o zaplatenie 1.966,25 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 10C 76/2016-60 zo dňa 13. januára 2017, takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, vo výroku o splatnosti a vo výroku o trovách konania.

Žalobca n e m á n á r o k na náhradu trov odvolacieho konania a žalovanej sa ich náhrada n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

„I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 2080,89 EUR spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1966,25 EUR od 23.10.2015 do zaplatenia a to v mesačných splátkach po 100 EUR splatných vždy do 25. dňa príslušného mesiaca, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku s tým, že omeškanie s úhradou č o i len jednej splátky má za následok splatnosť celého dlhu.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.

III. Žalobca m á voči žalovanému n á r o k na náhradu trov konania v plnom rozsahu.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanovením § 52, § 54 odsek 1 a 2, § 121 odsek 3, § 517 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“).

3. Na základe vykonaného dokazovania zistil, že medzi žalobcom a žalovanou došlo k vzniku zmluvného vzťahu, ktorý má spotrebiteľský charakter, na základe ktorého žalobca poskytol žalovanej spotrebiteľský úver. Ďalej zistil, že podľa Úverových zmluvných podmienok sa predmetný právny vzťah mal riadiť príslušnými ustanoveniami Obchodného zákonníka ako aj Občianskeho zákonníka. Ide však o spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože ju uzatváral žalobca ako dodávateľ a žalovaná ako spotrebiteľ, pričom obsah zmluvy, ako aj Úverových zmluvných podmienok bol daný žalobcom bez možnosti žalovanej privodiť akúkoľvek zmenu, preto bolo potrebné predmetný právny vzťah posúdiť podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka, ak je to pre spotrebiteľa výhodnejšie. Žalobcovi priznal z nezaplatenej úverovej istiny dojednaný úrok z omeškania 5 % ročne od 23.10.2015 (deň nasledujúci po zosplatnení úveru) do zaplatenia. V časti úroku z

omeškania z neuhradených zmluvných úrokov 110,99 Eur vyčíslených ku dňu zosplatnenia súd žalobu zamietol. Podľa § 517 odsek 2 v spojení s § 121 odsek 3 Občianskeho zákonníka žalobca nemá právo požadovať od žalovanej príslušenstvo z príslušenstva (úroky z omeškania z dojednaných úrokov), nakoľko pohľadávkou v zmysle úpravy obsiahnutej v ustanovení § 121 odsek 3 Občianskeho zákonníka sa rozumie istina (plnenie z hlavného peňažného záväzku) a úprava obsiahnutá v § 517 odsek 2 Občianskeho zákonníka ako úprava všeobecná vo vzťahu ku všetkým občianskoprávnym záväzkom pomenováva príslušenstvo, ktoré možno žiadať pri omeškaní s plnením peňažného dlhu (s plnením hlavného peňažného záväzku) nie pri omeškaní s plnením príslušenstva pohľadávky. Žalobca nepreukázal súdu, že zmluvné úroky sa stávajú súčasťou istiny. Bolo preukázané, že strany si dojednali zmluvný úrok 17,90 % ako fixný do doby splatnosti úveru. Žalobca však v zmysle zmluvných dojednaní pristúpil k zosplatneniu celého úveru. Vychádzajúc z toho, že ide o plnenie zo spotrebiteľského úveru podľa názoru súdu žalobcovi zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatnenia nepatrí. Súd povolil žalovanej na splácanie priznanej istiny s príslušenstvom v splátkach vo výške 100 Eur mesačne. Prihliadol pritom na jej čistý príjem, na skutočnosť, že s manželom a synom bývajú v podnájme, za ktorý platia 400 Eur mesačne pričom syn s manželom v súčasnosti nepracujú. Zbral zreteľ aj na procesné správanie žalovanej, ktorá sa na pojednávanie riadne dostavila, skutkové tvrdenia žalobcu nespochybnila, čím prispela k urýchlenému ukončeniu veci.

4. Proti výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a výroku o splatnosti podal včas odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zmenil a žalobe vyhovel. Poukázal na ustanovenie § 503 odsek 3 Obchodného zákonníka, z ktorého vyplýva, že povinnosť platenia úrokov sa spája s obdobím skutočnej držby požičaných peňažných prostriedkov. Úroky z omeškania treba vnímať ako sankciu za omeškanie s plnením celého nároku veriteľa, teda požičanej istiny aj zmluvných úrokov, nakoľko do omeškania sa dlžník dostane aj neplní riadne a včas. Uviedol, že súd sa nezaoberal majetkovými pomermi žalovanej a teda rozhodnutie v časti splatnosti je nepreskúmateľné.

5. Žalovaná sa k podanému odvolaniu nevyjadřila.

6. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „C.s.p.“), vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal rozhodnutie v jeho napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie proti rozsudku nie je opodstatnené.

7. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

8. Na potvrdenie správnosti prvoinštančného rozhodnutia a k odvolacím námietkam uvádza nasledovné:

9. Z obsahu spisu vyplýva, že dňa 01.06.2015 bola medzi stranami sporu uzatvorená Zmluva o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXXXXXX - Pôžička (ďalej len „Zmluva o úvere“), na základe ktorej žalobca poskytol žalovanej úver vo výške 2.000 Eur. V Zmluve o úvere bol dojednaný typ a výška úrokovej sadzby, a to fixná do splatnosti 17,9 % ročne. Účastníci zmluvy sa taktiež dohodli na úroku z omeškania vo výške 5 % ročne. Listom zo dňa 22.10.2015 žalobca vyzval žalovanú na predčasné splatenie úveru, a to najneskôr do 01.11.2015.

10. Podľa ustanovenia § 517 odsek 1 Občianskeho zákonníka, dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ho nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť; ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení.

Podľa odseku 2, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

11. Podľa ustanovenia § 1 odsek 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“), právne vzťahy uvedené v odseku 1 sa spravujú ustanoveniami tohto zákona. Ak niektoré otázky nemožno riešiť podľa týchto ustanovení, riešia sa podľa predpisov občianskeho práva. Ak ich nemožno riešiť ani podľa týchto predpisov, posúdia sa podľa obchodných zvyklostí, a ak ich niet, podľa zásad, na ktorých spočíva tento zákon.

12. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie správne zhodnotil, že uzatvorená zmluva o úvere je zmluvou spotrebiteľskou vychádzajúc z postavenia žalovanej ako dlžníka z úverovej zmluvy a že je namieste aplikovať zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch.

13. Nakoľko sa žalovaný dostal do omeškania so splácaním úveru, žalobca pristúpil k predčasnému splateniu úveru. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca vyhlásil predčasnú splatnosť úveru ku dňu 01.11.2015.

14. Obchodný zákonník účinný v čase uzatvorenia zmluvy úpravu neprijateľných podmienok spotrebiteľských zmlúv neobsahoval. Tento právny predpis v širšom rámci súkromnoprávnej úpravy, ktorej základným všeobecným predpisom je Občiansky zákonník, má postavenie predpisu špeciálneho. Ustanovenie § 1 odsek 2 Obchodného zákonníka priamo ukladá riešiť otázky Obchodným zákonníkom neupravené podľa predpisov občianskeho práva. V tejto súvislosti je právne významné ustanovenie § 853 odsek 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie. Vychádzajúc z uvedeného v dôsledku nedostatku inej právnej úpravy neprijateľných podmienok pri zmluvách o úvere, ktoré síce boli uzatvorené podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, avšak majú spotrebiteľský charakter v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka, je potrebné vychádzať z ustanovenia § 53 Občianskeho zákonníka upravujúceho analogický prípad. Inak by sa minula účinkom do nášho právneho poriadku implementovaná Smernica Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

15. Odvolací súd nijako nepopiera aplikáciu ustanovení Obchodného zákonníka na úverové vzťahy vzniknuté pred 01.04.2015. Predmetná vec sa však týka záväzkovo - právneho vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou, ktorá je regulovaná osobitnou právnou úpravou obsiahnutou v Občianskom zákonníku (§ 52 a nasl.). Ide o vzťah medzi obchodníkom a spotrebiteľom, ktorý prijíma úver na spotrebu. Ide teda o typický občianskoprávny vzťah a niet dôvodu nechrániť dobromyseľnosť spotrebiteľa - žalovanú vychádzajúcu z dôvery v objektívne občianske právo.

16. Odvolací súd konštatuje, že na predmetnú zmluvu sa zároveň vzťahuje zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len „Zákon o spotrebiteľských úveroch“). Zmluvným dojednaním nie je možné vylúčiť pôsobnosť Zákona o spotrebiteľských úveroch, ktorý je predpisom obsahujúcim kogentné ustanovenia a vzťahuje sa na všetky zmluvy spĺňajúce definíciu zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle tohto zákona. Výnimku netvorí ani zmluvy uzavreté podľa Obchodného zákonníka. Zákon o spotrebiteľských úveroch má vo vzťahu k Obchodnému zákonníku povahu lex specialis, a preto má prednosť pred aplikáciou ustanovení Obchodného zákonníka.

17. Odvolací súd považuje záver súdu prvej inštancie týkajúci sa nepriznania úroku za obdobie po zosplatnení za vecne správny. Zákon umožňuje dodávateľovi na určitú dobu (do splatnosti) podľa jeho predstáv poskytnúť úver a vypýtať si za to dohodnuté úroky. Od začiatku sa prirodzene sledujú úroky na dohodnutú dobu, ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru. Zo zákonom stanovených dôvodov (napr. nesplácanie úveru) má dodávateľ tiež právo splatnosť posunúť. Niet pritom zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť bližšie neurčenú dobu úroky popri úrokoch z omeškania a takým ustanovením nie je ani ustanovenie § 506 Obchodného zákonníka. Občiansky zákonník pre porovnanie v ustanoveniach o pôžičke rovnako takéto pravidlo neuvádza (§ 657, či § 658).

18. Ak úver nie je splatený po splatnosti, zákon priznáva za zadržovanie finančných prostriedkov sankcie či už zákonné (úroky z omeškania s kogentne stanoveným limitom) alebo zmluvné (napr. zmluvná pokuta). Do úvahy prichádzajú prípadne aj iné nároky z porušenia práva vyvolaného dlžníkom (náhrada škody, vydanie bezdôvodného obohatenia). Dôležité je však, že ich povahou ide nie o plnenia tvoriace cenu/odplatu za úver, ale o nároky z porušenia práva.

19. Z dôvodov vysvetlených a uvedených vyššie, dohoda, podľa ktorej má spotrebiteľ popri úrokoch z omeškania prípadne ďalších sankciách platiť po splatnosti pohľadávky aj úroky za poskytnutie úveru do splatenia úveru spôsobuje značnú nerovnováhu ku škode spotrebiteľa, predstavuje značné zhoršenie postavenia spotrebiteľa oproti zákonnému pravidlu, ktoré chráni spotrebiteľa v úverových vzťahoch pred nadmerným navýšením dlhu oproti výške úveru. Je nepravdepodobné, že by spotrebiteľ takúto dohodu individuálne vyjednal s dodávateľom, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne. (Pozri C-415/2011 Mohamed Aziz proti Caixa d'Estalvis de Catalunya)

20. Čo sa týka otázky úroku z omeškania pri omeškaní s platbou príslušenstva pohľadávky, túto opakovane riešil Najvyšší súd Českej republiky, napr. v rozhodnutiach sp. zn. 29Odo/689/2006, sp. zn. 31Cdo/2036/09 a sp. zn. 35Odo/101/02. Z uvedených rozhodnutí je možné ustáliť, že „Dohoda o platení úrokov z omeškania zo zmluvných úrokov je v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka neplatná pre rozpor so zákonom“. Ani Občiansky zákonník ani Obchodný zákonník však neumožňujú veriteľovi požadovať od dlžníkov príslušenstvo, t.j. úrok z omeškania, pre prípad omeškania s platením príslušenstva pohľadávky. Tým však nie je dotknuté právo účastníka dohodnúť sa, že dohodnuté úroky sa stanú súčasťou istiny. Odvolací súd pritom uvádza k možnosti dohody, že dohodnuté úroky sa stanú súčasťou istiny, že v prípade spotrebiteľských vzťahov je nutné vyhodnotiť platnosť resp. neplatnosť takejto dohody v prospech spotrebiteľa, a preto ani takáto prípadná dohoda by nemohla byť vyhodnotená inak, ako neplatný právny úkon. Preto by žalobcoví ani v tomto prípade nemohli byť priznané úroky z omeškania z dohodnutých úrokov.

21. Ak odvolateľ poukazuje vo svojom odvolaní na názor vyslovený v inom rozhodnutí krajského súdu, odvolací súd uvádza, že v predmetnej veci nie je názor vyslovený v inom rozhodnutí záväzný. Navyše žalobca poukázal na konanie pod sp. zn. Cob, do registra ktorého sa zapisujú spory vedené medzi podnikateľmi, resp. obchodnými spoločnosťami, pritom spor v predmetnom konaní je sporom spotrebiteľským, na ktorý nie je možné aplikovať závery z obchodných sporov. Pritom bolo potrebné prikloniť sa k názoru vyslovenému vyššou inštitúciou, a to Najvyšším súdom tak, ako to je uvedené vyššie.

22. K v odvolaní namietanému posúdeniu možnosti žalovanej priznané sumy zaplatiť v splátkach po 100 eur mesačne odvolací súd poukazuje na pomery žalovanej, ktoré súd prvej inštancie uviedol, keď vyhodnocoval výsluch žalovanej. Ako to vyplýva z výsluchu žalovanej, majetkové a príjmové pomery jej a jej rodiny jej neumožňujú zaplatiť žalobcovi priznané sumy inak, ako v splátkach po 100 Eur mesačne tak, ako o tom rozhodol súd prvej inštancie. Žalovanej reálny mesačný príjem činí približne 480 Eur. Nebolo preto možné zaviazat' žalovanú na zaplatenie priznaných súm v lehote do 3 dní, nakoľko uvedená suma, by pri zohľadnení jej pomerov bola pre ňu a jej rodinu likvidačná. Odvolací súd poukazuje tiež na to, že aj v úverovej zmluve zmluvné strany dohodli splátku vo výške 50,66 Eur mesačne.

23. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia súd prvej inštancie zrozumiteľným spôsobom uviedol právne dôvody, pre ktoré časti žaloby nevyhoveli. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súd prvej inštancie sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že odvolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu, teda k porušeniu práva na spravodlivý proces. (Pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 23.11.2010, sp. zn. 5 Cdo 218/2010, uznesenie Ústavného súdu SR z 08.06.2006, I. ÚS 188/06)

24. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy, ako aj správne právne vec posúdil. Z týchto dôvodov odvolací súd považuje odvolanie žalobcu za nedôvodné a vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu potvrdzuje ako vecne správny (§ 387 C.s.p.).

25. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 odsek 1 C.s.p. v spojení s § 255 odsek 1 C.s.p. tak, že žalovanej, ktorá by mala s poukazom na úspech v odvolacom konaní nárok na náhradu trov odvolacieho konania, ich náhradu nepriznal, pretože jej v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

26. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).